

SLOVENSKI

Direktor: Kudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III, telefon 22-575 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Karlova ulica 6, telefon 21-336, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje: 21-832 — Poštni predaj 29 — Tek. račun NB 601-90321-0 — Mesečna naročnina 140 din

Poročevalec

Ob sestavljanju okrajnih družbenih planov

Eno glavnih vprašanj, o katerem zadnji čas razpravljajo naši gospodarski organi, je družbeni plan za prihodnje leto. Za leto 1952 so ta plan še sestavljali republikanski gospodarski sveti, pri čemer so se o vseh vprašanih dogovarjali neposredno s podjetji (predvsem z večjimi podjetji »republicanskega in zveznega značaja«). Poglobljanje demokratizacije, ki zahteva vedno širše in globlje sodelovanje in odločanje neposrednih proizvajalcev v upravljanju celotnega družbenega gospodarstva, je nujno privedlo do nadaljnje decentralizacije na področju gospodarstva. Zato je največja odgovornost za sestavo družbenega plana za leto 1953 padla letos na okrajne in mestne ljudske odbore, oziroma gospodarske svete teh odborov. Tak okrajni ozir. mestni plan bo dal tudi pravo gospodarsko sliko področja posameznega okraja oziroma mesta, ker bo zajemal celotno gospodarstvo njegovega področja z vsemi investicijami in vsemi proračunskimi izdatki.

Resnično gospodarsko sliko take upravno teritorialne enote pa bo mogoče s planom dati le, če bodo pri sestavljanju sodelovali celotni kolektivni podjetji. Diskusija o planu iskanje možnosti za večjo proizvodnost, pomen pretres tarifnega pravilnika in druge oblike, bodo lahko pokazale prave zmožnosti in sposobnosti podjetja za proizvodnjo v prihodnjem letu. Tak plan ne bo visel v zraku, ampak bo slovel na svoji pravi materialni osnovi, na proizvodnih možnostih podjetij.

Pri sestavljanju družbenega plana za leto 1953 se je pokazalo, da okrajni prav to osnovno in najvažnejše pravilo podcenjujejo in zanemarjajo. Nekateri okrajni so enostavno razumeli sestavljanje družbenega plana kot navaden prenos te dolžnosti z republikanskih organov na nižje organe, na okrajne in mestne ljudske odbore. Orientacijske številke stopen akumulacije in fondov, ki so jih okrajni dobili na republiknem gospodarskem svetu, so mnogi vzeli kot določene, dokončno postavljene, čeprav so bile dane morajo pri sestavljanju družbenega plana okrajni prvič resnično pogledati v celotno gospodarstvo svojega okraja. Ponekod so sklenili samo večja podjetja, boljše rečeno direktorje večjih podjetij, ali pa obravnavali predvsem problematike »podjetja«, ki so sama poseđovala zaradi previseke stopnje akumulacije. Glavni izgovor, ki ga navajajo na okrajnih in mestnih gospodarskih svetih za to, da diskusija o planu ni zajela potrebne širine, je, da je prekratko odmerjen čas za sestavo planov.

Vendar pa imamo tudi vrsto pozitivnih pojavov, predvsem tani, kjer so se delovni kolektivni pogledali v vprašanja svo-

Sprejem v ministrstvu za zunanje zadeve FLRJ

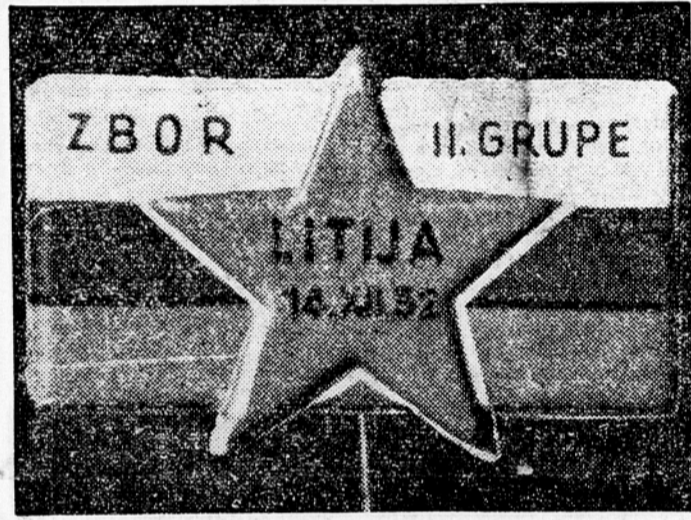
Beograd, 12. dec. Pomočnik zunanjega ministra dr. Aleš Bebler je danes sprejel grškega poslanika v Beogradu Piroso Kapetanidesa, ki bo te dni odpotoval v Atene na posvetovanje v grškem zunanjem ministrstvu. Prav tako je dr. Aleš Bebler sprejel turškega poslanika v Beogradu Agaha Aksela, s katerim se je razgovarjal o aktualnih in tekočih vprašanjih, ki se tičejo turško-jugoslovenskih odnosov.

Sprejem pri maršalu Titu

Beograd, 12. dec. Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel včeraj dopoldne novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika Turčije g. Agaha Aksela, danes pa je sprejel na poslovilni obisk izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Švedske v FLRJ g. Birgerja Johansona. Sprejemu je prisostvoval pooblaščen minister dr. Sloven Smodlaka, načelnik ministrstva za zunanje zadeve FLRJ.

Pred prihodom turške vojaške delegacije v Jugoslavijo

Carigrad, 12. dec. (Tanjug): Včerajšnji tisk piše, da bo turška vojaška delegacija odpotovala 17. t. m. v Jugoslavijo. Neodvisni časopis »Vatan« poudarja, da bo turška vojaška delegacija s tem svojim obiskom vrnila nedavni prijateljski obisk jugoslovenske vojaške delegacije ter poudarja: »Ne dvomimo, da bodo naša delegacija v Jugoslaviji nudile prijateljsko sprejeti, kajti turško-jugoslovenski odnosi sličejo na tesen prijateljstvu, ker imata obe državi enoten smoter — obrambo mira.«

Takšne značke je izdelal pripravilni odbor za proslavo II. grupe odredov. Značke so venen posetek originalnih značk, ki so jih kot simbol svobode nosili na triglavkah borci II. grupe odredov v času narodnoosvobodilnega boja in katere so izdelali aktivisti tovarne »Sardunus« v Ljubljani v začetku leta 1942.

V nasprotju z določbami mirovne pogodbe ZVU podprla iredentiste

General Winterton je v svoji izjavi predsedniku občinskega odbora Devin Nabrežina potrdil veljavnost protislovenskega fašističnega zakona — Vse prebivalstvo podpira odločno borbo nabrežinske občine

Trst, 12. dec. (Tanjug). Danes opoldne je komandant angloameriške okupacijske cone STO general Winterton sprejel predsednika občinskega odbora Devin Nabrežina in je v razgovoru z njim izjavil, da smatra postavljanje dvojezičnih napisov v slovenskih občinah kot protizakonito. Določila zakona, je izjavil general Winterton, so polnoma jasna in zakonitost je treba ohraniti. Ukazal je predsedniku občine, naj zamenja napise, o katerih se že dlje časa vodi polemika, z napisi, ki bodo »v skladu z zakonom«.

V slovenskih krogih je novica o izjavi generala Wintertona izzvala splošno ogorčenje. General Winterton, pa tudi iredentistični predsednik cone Palutan, poudarjajo ti krogi, se sklicuje na zakon iz leta 1923, katerega sta podpisala Mussolini in bivši kralj Viktor Emanuel III. To je eden izmed izrazito protislovenskih zakonov iz fašistične dobe, katerih formalno v tej coni niso ukinitili, in to v nasprotju z obveznostmi, katere je vojna uprava sprejela s svojo uredbo iz leta 1945 o uk-

ljijskem jeziku. Vse slovenske politične, kulturne in strokovne organizacije in vse demokratično prebivalstvo, tako italijansko kot slovensko, so podprli stališče občinskega odbora Devin Nabrežina, ki ni hotel sneti dvojezičnih napisov. V številnih resolucijah so poudarjali, da je najvišji veljavni zakon v tej coni mirovna pogodba, katere velja tako za prebivalstvo kot za oblasti in v kateri se izrecno poudarja enakopravnost italijanskega in slovenskega jezika v STO. Načelo enakopravnosti obeh jezikov so dosedaj grobo kršili v Trstu, medtem ko v okoliških občinah s slovensko večino doslej ni bilo videti, da bi oblasti uradno podpirale protislovensko kampanjo italijanskih iredentistov. Službeno je celo sama angloameriška vojna uprava spoštovala načelo enakopravnosti jezikov. Njeni organi, tako n. pr. policija, imajo še sedaj dvojezične napise v slovenskem in v ita-

lijskem jeziku. Vse slovenske politične, kulturne in strokovne organizacije in vse demokratično prebivalstvo, tako italijansko kot slovensko, so podprli stališče občinskega odbora Devin Nabrežina, ki ni hotel sneti dvojezičnih napisov. V številnih resolucijah so poudarjali, da je najvišji veljavni zakon v tej coni mirovna pogodba, katere velja tako za prebivalstvo kot za oblasti in v kateri se izrecno poudarja enakopravnost italijanskega in slovenskega jezika v STO. Načelo enakopravnosti obeh jezikov so dosedaj grobo kršili v Trstu, medtem ko v okoliških občinah s slovensko večino doslej ni bilo videti, da bi oblasti uradno podpirale protislovensko kampanjo italijanskih iredentistov. Službeno je celo sama angloameriška vojna uprava spoštovala načelo enakopravnosti jezikov. Njeni organi, tako n. pr. policija, imajo še sedaj dvojezične napise v slovenskem in v ita-

Angloameriška vojaška uprava mora razveljaviti fašistične zakone

Trst, 12. dec. Društvo slovenskih pravnikov v Trstu »Pravniki« je poslalo predsedničnim priročniku, da bi v občini Devin Nabrežina nasilno odpravili slovenske napise, poveljniki angloameriške vojaške uprave generalu Wintertonu pismo, v katerem je poudarjeno, da je temeljni vzrok za težaven položaj slovenskega prebivalstva te cone dejstvo, da vojaška uprava še ni nicesar ukrenila, da bi razveljavila nekatere fašistične zakone, ki so še zmerom v veljavi v tej coni.

Angloameriška vojaška uprava je z razglasom št. 6 od 18. avgusta 1945, s katerim je odredila razpustitev fašistične stranke in njenih organizacij, prevzela nase formalno obveznost, da bo razveljavila tudi vse tiste zakonske določbe, s katerimi se dela razlika v sko-

Veličasten prekop Dušana Kraigherja in Vere Šlandrove in Vere Šlandrove

VEČ KOT 10.000 CELJANOV SE JE POSLOVILO OD NARODNEGA HEROJA DUŠANA KRAIGHERJA IN VERE ŠLANDROVE

Celje, 11. decembra 1952. Krsti posmrtnih ostanok narodnega heroja Dušana Kraigherja-Juga in Vere Šlandrove-Lojzke, ki sta bili v sredo zvečer prepeljani iz Vranskega skozi Latkovo vas v Celje, sta bili danes dopoldne izpostavljeni v legaciji s tem svojim obiskom vrnili nedavni prijateljski obisk jugoslovenske vojaške delegacije ter poudarja: »Ne dvomimo, da bodo naša delegacija v Jugoslaviji nudile prijateljsko sprejeti, kajti turško-jugoslovenski odnosi sličejo na tesen prijateljstvu, ker imata obe državi enoten smoter — obrambo mira.«

Ob 16. uri se je iz avle Mestnega gledališča začel pomikati žalni sprevod. Za godbo na pihala SKUD France Prešeren so bili nosilci venec. Pred lafetama pa je korakala deseterina vojakov JLA. Mrtvega heroja Dušana Kraigherja so spremljali ob lafeti višji oficirji JLA ter nosilci Spomenice iz Celja poleg — general majorja Petra Stanteta-Skale, Janeza Hribarja, Lada Kozaka in Borja, ki so ga prenesli tudi do grobnice. Ob lafeti Vere Šlandrove pa so bili poleg prvoborcev iz Celja predvsem mladinjski funkcionarji, kot sekretar CK LMS Tine Remškar, Savica Hočevarjeva, Franček Mirtič in član CK ZKS Vik-

tor Stopar, ki so jo tudi prenesli od lafete k skupni grobnici. Za lafetama pa so šli predsednik vlade LRS Miha Marinko, Franc Leskošek, Mica Šlandrova, dr. Alojz ter Boris in Uroš Kraigher s sorodniki in drugi.

Po prenosu obeh krst h grobnici je najprej spregovoril v imenu CK ZKS in glavnega odbora Zveze borcev Slovenije tovariš Mitja Ribičič-Ciril.

Tovariši in tovarišice! Zbrali smo se danes, da počastimo spomin padlega heroja Dušana Kraigherja — tovariša Juga in Vere Šlandrove — tovarišice Lojzke.

Zbrali smo se ob grobnici mnogih prijatelji, tovariši in znanci — predvojni komunisti, s katerimi je tov. Jug od ustanovitve Komunistične partije Slovenije naprej ustvarjal v Savinjski dolini temelje partijskim organizacijam in jih pripravil za velike zgodovinske naloge organizatorja ljudske vstaje: zbrali smo se bivši skojevci in skojevke, s katerimi je tovarišica Lojzka delala na celjski gimnaziji in na univerzi: tu smo partizanski borci, aktivisti in ilegalci ki smo v poznali iz časov narodno osvobodilne borbe kot borbeno tovariša in soborca in nekaj nas je celo, ki smo tistega ugodnega 15. junija 1943. leta bili žive priče strašni, komaj pol ure trajajoči borbi na Dobrovljah, v kateri so bili fašisti sicer premagani in razbiti, a se te partizanske zmage ni nihče veselil. V tej borbi je padel Dušan Kraigher-tov. Jug, namestnik komisarja IV. operativne cone in sekretar Pokrajinskega komiteja Partije za Stajersko. V tej borbi je padla Vera Šlandrova-tov. Lojzka, ki jo je nekaj pred tem postavil za sekretarko štajerske komunistične mladine tov. Lola Ribar. To je bil nov, težak udarec Partiji, Osvobodilni fronti in partizanstvu na Stajerskem.

Tistega ugodnega zgodnjega jutra, smo se partizani ob dveh mrtvih truplih zavedali samo enega — da Lojzke in Juga ni več. Tistega tihega, skromnega tov. Juga, ki se je v vsakim pogovoru kot enak z enakimi, ki je tako rad pel ob tabornem ognju ali za kmečko pečjo partizanskim mamicam; tiste mlade, dvaindvajsetletne Lojzke, ki smo ji na pohodih in v borbah pomagali, ker je bilo njeno srce prešibko za nedolžne napore partizanstva. Nepopisno boleče je takrat v nas partizani odjeknila izguba teh dveh tovarišev; tem bolj boleča tudi zato, ker je ni bilo in je ni na svetu vojske, ki bi bila v tovarštvu in ljubezni tako med seboj povezana kot je to bila naša, partizanska vojska.

Padli so vedno najboljši in v prvih vrstah. Kakor ob grobovih največjih naših borcev, se tudi danes ob grobnici Juga in Lojzke spominjamo nepreglednih žrtev, znanih in nezanih grobov, da bomo znali ceniti svobodo in neodvisnost, za katero so dali življenja, da se bomo zavedali vsega pomena besed proletarskega pisatelja: »Ta Domovina je bila vredna najzlahtnejše krvi in najboljšega življenja!«

Se isti dan smo na Dobrovljah pokopali tov. Juga in Lojzko. Nesli smo ju nekaj sto metrov od taborišča, ju položili v globoko jamo ter pokrili s kamenjem in zemljo, da ju ne bi našle zveri ali fašisti. Te dni je prenesla borbena patrola bivše II. grupe odredov njune posmrtno ostanke iz dobroveljskih gozdov po Savinjski dolini do Celja, mesta, v katerem sta živela in delala. Na poslednji poti so ju spremljali tisti partizani, s katerimi sta se skupaj borila, ki so ju poznali, cenili in ju danes pogrešajo.

Deseto leto teče, od kar sta padla tov. Jug in Lojzka, in osmo leto, kar smo zadnjega okupatorja pognali z naše zemlje. V teh letih smo dosegli nove velike zmage. V naši stvarnosti se vedno bolj uveljavljajo napredne družbene sile tistega razreda, za katerega sta delala in dala tudi svoje življenje Jug in Lojzka. Na videz se zdi, kakor da bodo te veličastne zmage ljudske ustvarjalnosti in

možile svetle tradicije osvobodilne borbe, ki živi v spominih partizanov in ljudstva. Toda nasprotno, bolj ko tečejo leta in se odklikajo dogodki, bolj je tradicija osvobodilne borbe in ljudske revolucije živa in neposredna, bolj se zavedamo zgodovinske pomembnosti tistih dni, ko smo položili temelje in ustvarili pogoje za svoboden socialistični razvoj Titove Jugoslavije. Tudi zločinski napad z Vzhoda nas je samo utrdil v prepričanju, da je samo ljudska vstaja, oboroženo ljudstvo v tistih težkih štirih letih lahko razbilo vse nakane, ki so jih za njegovim hrbotom snovali sovražniki neodvisnosti naših narodov. Take nakane so se razbile ob revolucionarni sili ljudstva in delavskega razreda, ki so ga vodili in vzgajali komunisti. Oni so bili s svojim delom in požrtvovalnostjo zgled in primer. To so bili taki komunisti kakor tovariš Jug — predani Partiji in ljudstvu, prezirajoči težave in napore, skromni in tihi v osebnih stvareh, odločni in dosledni pri delu za stvar, vedno povezani z množicami in sredi njih, polni tople ljubezni do naroda in človeka, prežeti s silno vero v zmago revolucije in bodočnosti človeštva. To so bili taki skojevci in mladinci kakor tovarišica Lojzka — vzgojena v trdi šoli življenja, preganjana od protiljudskih režimov, povezana z zdravim revolucionarnim jedrom Komunistične partije, vedno med mladino, polna mladostnega ognja in prepričanosti v zmago.

Od mrtvih tovarišev-komunistov, ki sta predvsem delovala v Celju in njegovi okolici pa se je poslovila še sekretar Mestnega komiteja ZKS Olga Vrabičeva.

Med igranjem žalostinke, so slovenske, državne in partijske zastave zadnjikrat pozdravile mrtva junaka. Ob častni straži članov Zveze borcev iz Celja so krsti spustili v grobnico. V počastitev spomina padlih junakov so ozračje pretrgale še selve. Nato pa so zastopniki oblasti, množičnih organizacij in delovnih kolektivov položili okrog grobnice na Šlandrovem trgu venec.

H grobnici so pristopili še borci, ki so ta dan iz treh smeri partizanskega pohoda v počastitev desete obletnice ustanovitve Druge grupe odredov prispeji v patroljah v Celje.

Pred odprtjo grobnice je tov. Joštova v imenu celjske mladine objubilja mrtvima herojema, da bodo mladinici in mladinice v delu in učenju uresničevali načela, za katera sta dala njuna življenja.

Z Internacionalo je bil prekop narodnega heroja Dušana Kraigherja-Juga in Vere Šlandrove-Lojzke končan. M. B.

Zbor II. grupe odredov

Jutri 14. decembra se bodo v Litiji sestali vsi preživeli borci II. grupe odredov. Pred začetkom zbora bo ob 9. uri v dvorani TD Partizan slavnostna seja MLO Litija, na kateri bodo proglasili občinski praznik Litije. Ob 10. uri bo začetek zbora, na katerem bo govoril prvi komandant slovenskih partizanskih čet tovariš Franc Leskošek—Luka in komisar II. grupe odredov general polkovnik Dušan Kveder-Tomaž.

Po zboru bodo borci položili venec ob spomenik padlim borcem v Litiji, nato pa si bodo ogledali razstavo II. grupe odredov.

Taborniška patrolja na poti v Litijo

Taborniki rodu »Crnega Mrava« iz Ljubljane so pod vodstvom svojega starešine osnovali posebno patroljo, ki je že odšla na proslavo v Litijo po poteh glavnih borb II. grupe odredov. Patrolja šteje 15 tabornikov in je odšla iz Ljubljane v petek 12. t. m. ob treh popoldne. Sledila bo patroli Zveze borcev iz Vevč in Polja in se bo na Jančah v Tujem grmu udeležila odkritja spominske plošče padlim borcem, nato pa bo nadaljevala pot v Litijo na zbor II. grupe odredov, kamor bo prinesla pozdrave celotnega rodu tabornikov »Crnega Mrava«.

Jugoslovenska misija dobre volje je odgovorila iz Beograda v Indijo. Tov. Bebler se postavlja od tov. Tomšičeve, ki je član te misije.

